

Praėjusioje pamokoje aptarėme finansinius tikslus. Norint juos įgyvendinti būtinas aktyvus asmeninių finansų valdymas. Norint įgyvendinti finansinį planą jums prireiks daug kantrybės, pastangų ir žinių. Šioje pamokoje mes paaiškinsime, kas yra asmeninių finansų valdymas, kokia yra jo esmė, principai ir teoriniai aspektai. Gero skaitymo.

Asmeninių finansų valdymo esmė

Asmeninių finansų valdymo esmė yra išleisti mažiau pinigų nei uždirbate tam, kad galėtumėte įgyvendinti savo finansinius tikslus. Finansinio plano įgyvendinimas reikalauja daug kantrybės bei pastangų, nes viskas prasideda nuo taupymo, kuris jus privers atsisakyti

daugelio gyvenimo malonumų.

Tačiau

taupymas yra bene vienintelė nuobodi asmeninių finansų valdymo dalis. Pats asmeninių finansų valdymas gali būti įdomus ir malonumą teikiantis procesas, kurio metu suprasite kiek pinigų iššvaistote niekam, užuot juos atidėjus gyvenimo tikslų įgyvendinimui. Sužinosite, kaip investicijos paspartins finansinių tikslų įgyvendinimą. Asmeninių finansų plano turėjimas suteiks jums pasitikėjimo savimi, turėdami planą tiksliai žinosite, kuriuos tikslus jūs tikrai įgyvendinsite laiku, o kurių tikslų įgyvendinimas galės ir užtrukti.

Svarbiausia, asmeninių finansų valdymas ir planavimas yra elementarus procesas, kurį kiekvienas gali nesunkiai suprasti. Planuodami finansus jūs turite atlikti vos tris žingsnius:

- Įvertinti, kokia yra dabartinė jūsų finansinė padėtis;
- Nustatyti, kokios yra jūsų išlaidos ir pajamos;
- Apskaičiuoti, kiek jums reikia sutaupyti kiekvieną mėnesį, norint įgyvendinti finansinius tikslus

Kokia jūsų finansinės padėtis?

Taigi, kokia yra jūsų startinė pozicija? Esama finansinė padėtis susideda iš jūsų sukaupto turto ir turimų įsipareigojimų. Svarbu suskirstyti savo turtą į keletą kategorijų: pinigus ir jų ekvivalentus, investicijas bei materialųjį turtą.

Materialus turtas yra naudojamas buityje ir nuolat nuvertėja. Materialus turtas tai buitinė technika, jūsų būstas, baldai, juvelyriniai dirbiniai ir kt. Materialus turtas yra mažiausiai likvidus jūsų turtas. Materialaus turto vertė gali ir kilti, pvz. būsto, žemės, meno dirbinių, antikvarinių dirbinių, gero vyno, brangakmenių, tad materialus turtas iš dalies gali būti priskirtas ir investicijoms.

Investicijos- didžiausią prieaugį duodanti turto rūšis. Beje, tai ir rizikingiausia turto klasė. Investicijoms galima priskirti akcijas, obligacijas, žaliavas bei įvairius fondus (pensijų, gyvybės draudimo, ETF, rizikos kapitalo, investicinius).

Pinigai ir jų ekvivalentai yra likvidžiausias turtas, jį bet kuriuo metu galite paversti investicijomis ar nusipirkti turtą, pvz. įgyvendinti savo finansinį tikslą. Pinigams ir jų ekvivalentams priskiriami grynieji pinigai, užsienio valiuta, pinigai banko sąskaitoje, indėliai, pinigų rinkos fondai, jūsų paskolinti pinigai (pvz. draugams, artimiesiems). Pažymėtina, kad pinigų ir jų ekvivalentų didžiausias priešas yra infliacija, tad verta susimastyti jeigu didžiąją dalį Jūsų turto sudaro grynieji pinigai. Galbūt jūsų pinigai nuvertėja be jokios priežasties.

Svarbu paminėti, kad investicijos ir pinigai yra likvidžiausias turtas, todėl dar laikomas investiciniu kapitalu, kadangi pinigus normalios rinkos sąlygomis nesunku paversti investicijomis, o investicijas – pinigais. Kaip jau minėjome materialus turtas yra mažai likvidus, todėl nelaikomas investiciniu kapitalu.

Įsipareigojimai ir skolos mažina jūsų turto vertę. Galbūt jūs esate prasiskolinęs ir visų pirma

turite stengtis išlipti iš skolų liūno. Įsipareigojimų formos gali būti įvairios: nuo asmeninės paskolos iš artimųjų, iki būsto paskolos, alimentų, lizingo paskolos, ar atpirkimo (repo) sandorio.

Žinodami savo turto vertę bei įsipareigojimų dydį jūs galite sužinoti savo esamą finansinę padėtį t.y. kiek jūsų turtas didesnis už įsipareigojimus, o galbūt jūs skęstate skolose.

Kaip pavyzdį galime pateikti mūsų herojaus Jono finansinę padėtį.

	Turtas	Vertė	
	Grynieji pinigai litais	250	
	Užsienio valiutos vertė litais	50	
	Indėliai	500	
Pinigai ir jų ekvivalentai	Sentaupos banke	1000	
	Pinigų rinkos fondai	0	
	Paskolos draugams ir artimiesiems	0	
	Kita	0	
	Visų pinigų ir jų ekvivalentų vertė	1800	
		Akcijos	300
Investicijos	Obligacijos	0	
	Investiciniai fondai	0	
	ETF	0	
	Žaliavos	0	
	Pensijos fondai	0	
	Investicinis gyvybės draudimas	0	
	Kitos investicijos	0	
	Visų investicijų vertė	300	
		Gyvenamasis būstas	0
		Antrasis būstas	0
Materialus turtas	Žemė, miškas ir kitas nekilnojamasis turtas	0	
	Baldai, buitinė technika	700	
	Kolekcijos, meno kūriniai, antikvaras	0	
	Automobiliai ir motociklai	0	
	Juvelyriniai dirbiniai	260	
	Kitas turtas	400	
	Viso materialaus turto vertė	1360	

Viso turto vertė **3460**

Įsipareigojimai	Vertė
Asmeninė paskola iš giminaičių, pažįstamų	0
Studijų paskola	4000
Vartojamoji paskola	0
Būsto paskola	0
Alimentai	0
Paskola investicijoms (atpirkimo sandoris)	0
Įsigijimas lizingu	0
Kiti įsipareigojimai	0
Visų įsipareigojimų vertė	2000

Balansas

Visas turtas	3460
Visi įsipareigojimai	4000
Skirtumas	340

Taigi Jonas šiuo metu skendi skolose. Net ir pardavęs visą turtą Jonas neišmokėtų visos paskolos už studijas. Kita vertus, Jonas tai yra įsivertinęs kaip didžiausią prioritetą ir planuoja šį tikslą įgyvendinti per penkis metus. Jono startinės pozicijos neatrodo tvirtai, tačiau sveikintina, kad Jono paskolos yra protingos, išsilavinimas yra bene didžiausias turtas, kokį žmogus gali įsigyti. Kadangi Jonas ką tik baigė universitetą, jis dar nėra sukaupęs daug turto. Jono didžiausias turtas yra laikas – jis turi daug laiko išsikapstyti iš skolų ir pasiekti savo finansinius tikslus.

Asmeninių finansų valdymo principai: taupymas

Yra 5 pagrindiniai asmeninių finansų valdymo principai: biudžeto planavimas, pinigų srauto kontroliavimas, atsakingas skolinimasis, taupymas ir investavimas. Svarbiausias iš šių asmeninių valdymo principų yra taupymas. Išmokti taupyti yra pirmas žingsnis finansinės gerovės link. Paprastai žmonės turi pakankamai pinigų būtinoms išlaidoms už būta, automobilį, telefono sąskaitas ir paskolas ir nebūtinoms reikmėms saldumynams, vakarėliams, rūkalams ir t.t.

Įsidėmėkite - jūs pats esate svarbiausias žmogus valdant asmeninius finansus. Leisdami pinigus niekam ir investuodami tai, ką radote savo piniginiėje mėnesio gale, gerais investuotojais netapsite. Daugeliui žmonių taupyti pinigus yra pernelyg sudėtinga. Geriau darykite viską atvirksčiai. Pirmiausia užmokėkite sau.

Kiekvieną mėnesį prieš apmokant visas sąskaitas pirmiausia išrašykite sąskaitą sau, šiuos pinigus kaupkite atskiroje sąskaitoje banke. Prioriteto teikimas savo taupymo planui leis jums sukaupti lėšas savo finansiniams tikslams, o būtinoms sąskaitoms jūs vis tiek rasite pinigų. Greičiausiai tiesiog kelis kartus neišgersite puodelio kavos ir nenusipirksite žurnalo.

Gavus papildomų lėšų, jų neiššvaistykite, bet dėkite prie santaupų. Padidėjus jūsų atlyginimui pusę algos priaugio skirkite savo gyvenimo kokybei gerinti, kitą pusę - skirkite santaupoms. Taupykite tol, kol pasieksite reikiamą lygį, o taupymas taps jūsų įpročiu ir nedarys įtakos gyvenimo kokybei.

Ir vis dėl to daugelis žmonių, nusprendusių laikytis šios taisyklės, atėjus laikui užmokėti sau,

sudvejoja. Jeigu esate vienas iš jų, galite pasinaudoti automatiniu pinigų pervedimu į kitą sąskaitą ar automatiniu investicinių priemonių įsigijimu. Šias paslaugas teikia beveik visos finansinės institucijos. Pvz. Jeigu jūs nuėję į banką nustatysite, kad kiekvieno mėnesio 10 d. iš jūsų einamosios sąskaitos banke už 200 litų būtų nupirkti pasirinkto investicinio fondo vienetai, galite nedvejoti, kad jūsų investicinis portfelis pilnės kiekvieną mėnesį ir be papildomo jūsų įsikišimo. Pasinaudoję automatinę pinigų pervedimo funkcija, taupsite to net nepastebėdami.

Visas taupymas remiasi į išlaidų mažinimą. Yra daug būdų mažinti savo išlaidas. Jūs pats geriausiai žinote, kurios priemonės yra jums priimtinausios. Pateiksime tik kelias pačias populiariausias.

Pradėkite nuo smulkmenų. Ieškokite mažų ir, atrodytų, nereikšmingų galimybių taupyti, ne todėl, kad jos daro didžiausią įtaką jūsų išlaidoms, bet todėl, kad jomis paprasčiausia pasinaudoti. Pvz. atsisakykite puodelio brangios kavos kavinėje. Planuokite pirkinius ir pirkite tik išpardavimų metu (pvz. žieminius batus pirkite vasarį, jie bus dvigubai pigesni). Siekdami taupyti kurą, važiuokite apsipirkti vieną kartą per savaitę. Visas šias smulkmenas sudėjus, sutaupysite nemenką pinigų sumą.

Mažinkite didesnes išlaidas. Mažinti didesnes išlaidas paprastai yra daug sunkiau. Jeigu jūs rūkote, pabandykite atsikratyti šio įpročio. Vienas pakelis cigarečių per dieną jums kainuoja beveik 1000 per metus. Nepirkite metinių abonementų, kadangi vis tiek nesugebėsite nueiti į visus užsiėmimus. Iškeiskite savo prabangų sportinį automobilį į pigesnę ir ekonomišką mašiną - mažiau mokėsite ne tik už kurą, bet ir už jos remontą.

Siekdami mažinti savo išlaidas galite pabandyti refinansuoti savo paskolas. Jeigu jums pavyks sumažinti už būsto paskolą mokamas palūkanas, iš karto sutaupysite nemenką pinigų sumą.

Kaip matote yra įvairiausių pinigų taupymo priemonių, tačiau chaotiškas taupymas niekur neveda. Vieną mėnesį jūs sutaupysite nemenką pinigų sumą, kitą mėnesį galbūt reikės skolintis. Galiausiai pernelyg taupydami, jūs galite perlenkti lazda ir sutaupyti daug, tačiau nesijausti laimingi, nes gyvensite vien taupymu. Malonios išlaidos kuria džiaugsmą, o pinigai yra tik maža dalis gyvenimo. Kad taupymas vyktų planingai ir efektyviai, jūs turite turėti planą. Tam reikia apskaičiuoti kiek uždirbate ir išleidžiate, nusistatyti asmeninį biudžetą, ir jo griežtai laikytis. Šios priemonės užtikrins, kad jūsų santaupos nuolat didėtų.

----- Taip pat skaitykite -----

[Ar norite turėti daugiau pinigų?](#)

TESTAS: ar apie pinigus žinai daugiau nei vidutiniokas?

[Investavimas: paslėpti troškimai ir neišpildytos svajonės](#)

Pinigų srautas

Jeigu įvertinote savo asmeninę finansinę padėtį, galite žengti dar vieną žingsnį į priekį - nustatykite savo pinigų srautus bei asmeninį biudžetą. Jeigu manote, kad tai nereikalinga, tuomet atsakykite, kodėl kiekviena kompanija siekdama kontroliuoti savo pajamas ir išlaidas skaičiuoja savo pinigų srautus ir sudarinėja metinį biudžetą? Kodėl to neturėtumėte daryti ir jūs?

Pinigų srautai parodo, kaip gaunate pajamas ir iš ko susideda jūsų išlaidos. Tai bene vienintelė priemonė pačiam pamatyti, kiek pinigų paleidžiate vėjais. Kam jums reikalinga kabelinė televizija, jeigu nei jūs, nei jūsų sutuoktinis nežiūri? Kam jums reikalingas muzikinis centras, jeigu jo neklausote? Pavyzdžius galima vardinti ir vardinti. Daugelis žmonių netgi bijo pamatyti, kur realiai išleidžia pinigus. Jie bijo išvysti realius skaičius, kadangi nebegalės pateisinti pinigų švaistymo. Dėl šios priežasties daugelis nesiryžta pradėti planuoti asmeninių išlaidų.

Bijoti tiesos nėra jokio pagrindo. Tuo labiau, kad daugelis daro tas pačias klaidas kaip ir Jūs.

Baimė kontroliuoti išlaidas būna tik pradžioje. Po poros mėnesių savo pinigų srautus pradėsite planuoti kone automatiškai.

Pinigų srauto planavimas susideda iš trijų

žingsnių. Pirmiausia jūs turite nustatyti, kiek pinigų išleidžiate šiuo metu. Tuomet įvertinkite, ar jūs kiekvieną mėnesį sutaupote pakankamai tam, kad įgyvendintumėte savo finansinius tikslus. Jeigu sutaupote mažiau nei turėtumėte, norėdami įgyvendinti savo finansinius tikslus, nusistatykite asmeninį biudžetą – savo pajamų ir išlaidų planą. Galiausiai, nuolat laikykitės asmeninio biudžeto, jį įgyvendinkite ir, esant poreikiui, koreguokite. Siekdami sužinoti esamus pinigų srautus pirmiausia turite nustatyti savo išlaidas: peržiūrėkite kelių mėnesių sąskaitas, nuomos mokesčius, paskolas už būstą, automobilį ir pan. Pasinaudodami elektroninės bankininkystės duomenimis, galėsite matyti visas kreditinės kortelės nuorašus. Kuo tikslesnius duomenis surinksite, tuo tiksliau įvertinsite pinigų srautus. Kita vertus, jei duomenys ir nebus visiškai tikslūs, realius skaičius jūs pamatysite pradėję sekti pinigų srautus. Sužinoję tikrąsias išlaidas, galėsite koreguoti asmeninį biudžetą.

Įvertinkite savo pajamas. Į pajamas traukite tik tas įplaukas, kurios yra garantuotos. Pajamų kurių tikėtės (pvz. premija) neįtraukite, nes jų galite ir negauti. Jei ir gautumėte neplanuotas pajamas, tai bus papildomos malonios įplaukos, kurios tik padidins jūsų pinigų srautus. Geriau jau malonus siurprizas, nei nemaloni staigmena. Žinodami savo pajamas ir išlaidas suplanuokite savo metinius pinigų srautus. Patartina metinį biudžetą sudaryti kalendoriniams metams t.y. nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Pirmaisiais metais patartina planuoti pinigų srautus iki gruodžio 31 d., kad vėliau būtų paprasčiau sekti pinigų srautus.

Mūsų herojaus Jono pinigų srautas atrodo taip:

Išlaidos	Vertė / mėn.	Vertė / metus
Maistas	200	2400
Būsto nuoma	300	3600
Dujos	50	600
Elektra	50	600
Vanduo	40	480
Komunaliniai mokesčiai	0	0
Liftas	0	0
Apsauga	0	0
Šiukšlių išvežimas	0	0
Kita	0	0

www.investologija.lt visos teisės saugomos

Būsto remontas		0	0
Nekilnojamo turto mokestis		30	360
Namų apyvokos reikmenys		0	0
	Kuras	0	0
	Remontas	0	0
Transporto išlaidos	Parkavimo išlaidos	0	0
	Padangos, tepalai, spec. skysčiai	0	0
	Viešojo transporto sąnaudos	130	1560
	Privalomasis automobilio	0	0
	CASCO	0	0
Draudimas	Gyvybės	0	0
	Sveikatos	0	0
	Būsto	0	0
	Studijų paskola	400	4800
	Vartojamoji paskola	0	0
Įsipareigojimai	Būsto paskola	0	0
	Įsigijimas lizingu	0	0
	Alimentai	0	0
	Kita	0	0
Drabužiai / avalynė		70	840
Vaikų išlaikymas		0	0
Sveikatos priežiūra		25	300
Studijos		0	0
Pramogos		200	2400
Hobis		30	360
Atostogos		50	600
	Internetas	30	360
Ryšio išlaidos	Mobilus telefonas	40	480
	Fiksuoto ryšio telefonas	0	0
Labdara		0	0
Dovanos		30	360
Kitos išlaidos		150	1560
Visos išlaidos		1805	21660

	Pajamos	Vertė / mėn.	Vertė / metus
Atlyginimas		2000	24000
Papildomos veiklos pajamos		0	0
Dividendai		0	0
Palūkanos		5	0
Turto nuoma		0	0
Socialinės apsaugos išmokos		0	0
Grąžinami mokesčiai		0	0

Kitos pajamos	0	0
Viso įplaukos	2005	24060

	Pinigų srautas	Per mėnesį	Per metus
Visos pajamos		2005	24060
Visos išlaidos		1805	21660
Skirtumas		200	2400

Analizuojant pinigų srautus galima įvertinti, kurios išlaidos yra pagrįstos, o kur yra per daug išlaidaujama. Pinigų srautai parodo, kiek pinigų sutaupoma kiekvieną mėnesį. Žinodami kiek šiuo metu turite pinigų, bei kiek kiekvieną mėnesį sutaupote, galite įvertinti ar sugebėsite pasiekti savo finansinius tikslus ir kada.

Dalį pinigų investuokite

Investicijų augimo potencialą įvertinti yra gan sudėtinga. Tam reikia daug specifinių žinių apie finansinius instrumentus. Kadangi šio straipsnio tikslas yra finansų planavimas, pabandydysime viską pateikti supaprastintai. Pabandyti įvertinti savo investicijų augimo potencialą jūs galite atsižvelgdami į tris kriterijus: riziką, investicinę grąžą ir infliaciją.

Kiekviena investicija yra rizikinga, tačiau vienos jų – mažiau rizikingos, kitos – labiau. Už tai, kad rizikuojame, mes gauname pelną, kaip atlygį už patiriamą grėsmę. Esminis rizikos dėsnis – kuo daugiau siekiate uždirbti, tuo daugiau rizikuojate prarasti. Ir atvirkščiai – mažai rizikuodami, mažai uždirbsite.

Investicijų augimo potencialą galite skaičiuoti remdamiesi vidutine investicinių instrumentų grąža. Čia pateiksime tik pačius pagrindinius investicinius instrumentus.

Vidutinė investicijų grąža

Investicinio instrumento pavadinimas	Investicinė grąža
Indėlis banke	3-5 proc.
Žaliavos	4-6 proc.
Nekilnojamasis turtas	4-6 proc.
Obligacijos	5-7 proc.
Akcijos	10-12 proc.

*Skirtingi šaltiniai pateikia skirtingus duomenis apie vidutinę metinę investicinių instrumentų grąžą, todėl pateikta informacija yra orientacinio pobūdžio.

Planuojant finansinius tikslus, svarbu įvertinti infliaciją tam, kad žinotumėte, kiek jūsų finansiniai tikslai kainuos ateityje. Paprastai infliacija išsivysčiusiose valstybėse siekia 2 proc. per metus. Besivystančiose valstybėse infliacija gali siekti 4-8 proc. per metus ir daugiau. Įvertinti infliacijos įtaką jūsų finansiniams tikslams jūs galite dviem būdais. Jūs galite apskaičiuoti, kiek dėl infliacijos pabrangs jūsų finansiniai tikslai po kelerių ar keliasdešimt metų, arba galite skaičiuoti, koks yra Jūsų investicijų pelningumas per metus atskaičiavus infliaciją t.y. kokia yra reali investicijų grąža.

Reali investicijų grąža atskaičiavus infliaciją

Investicinio instrumento pavadinimas	Investicinė grąža	Infliacija	Reali investicinė grąža
Indėlis banke	3-5 proc.	2 proc.	1-3 proc.
Žaliavos	4-6 proc.	2 proc.	2-4 proc.
Nekilnojamas turtas	4-6 proc.	2 proc.	2-4 proc.
Obligacijos	5-7 proc.	2 proc.	3-5 proc.
Akcijos	10-12 proc.	2 proc.	8-10 proc.

Asmeninis finansinis planas

Jau minėjome, kad mūsų herojus Jonas yra rizikingai nusiteikęs jaunuolis. Jonas turi ir trumpalaikių tikslų, todėl nesiruošia akiai rizikuoti juos įgyvendindamas. Pinigus skirtus trumpalaikiams tikslams (iki 1 m.) Jonas planuoja laikyti kaip indėlį banke (3 proc. reali grąža). Vidutiniams tikslams (1-5 m.) įgyvendinti Jonas investuos į obligacijas (5 proc. reali grąža). Ilgalaiiams tikslams (5-10 m.) įgyvendinti Jonas pirks didelių patikimų kompanijų akcijų (8 proc. reali grąža). Labai tolimiems tikslams pasiekti (daugiau nei 10 m.) Jonas pirks rizikingų akcijų (10 proc. reali grąža). Visą jau sukauptą savo investicinį kapitalą (pinigų ekvivalentus ir akcijas) Jonas nusprendė skirti pagrindiniam savo tikslui – įsigyti būstą. Jonas apskaičiavo kiek reikėtų sutaupyti kiekvieną mėnesį tam, kad įgyvendintų visus finansinius tikslus:

Finansinių galimybių analizė

Tikslo pavadinimas	Kaina	Prioritetas	Pradinė suma	Mėnesinis įnašas	Investicinė grąža proc.	Investavimo laikotarpis (m.)	Vertė periodo pabaigoje
Pinigų fondas nenumatytiems atvejams	1000	I		83	3	1	1 01
Gyvenamasis būstas	40 000	I	2100	168	10	10	40 099
Automobilis	5 000	II		130	5	3	5 217
Kelionė	2 000	II		52	5	3	2 015
Pradėti verslą	30 000	II		268	8	7	30 046
Būsto remontas	20 000	III		30	10	19	2 028
Lėktuvas	1 mln.	IV		443	10	30	1 001 396

Turbūt pastebėjote, kad Jono finansiniai tikslai neatitinka jo galimybių. Norint visus tikslus įgyvendinti laiku, Jonui reikia sutaupyti daugiau nei 1000 € per mėn., todėl Jonas turėtų kreipti didžiausią dėmesį į prioritetinių tikslų įgyvendinimą (išigyti gyvenamąjį būstą, sukaupti pinigų fondą nenumatytiems atvejams). Pamatęs realias finansines galimybes Jonas nusprendžia gyventi taupiau. Siekiant laiku sukaupti pirminį įnašą už būstą Jonui reikia pirmaisiais metais kas mėnesį sutaupyti 51 € daugiau, nei sutaupo dabar (83 € skiriant pinigų fondui ir 168 € skiriant būstui (viso 270 €)). Jonas nusprendžia taupyti po 300 € tam, kad galėtų įgyvendinti ir antraeilus tikslus.* Studijų paskola čia nėra nurodyta, kadangi jos gražinimas atsispindi pinigų srautuose.

Po metų Jonas jau bus įgyvendinęs vieną finansinį tikslą – sukaukęs pinigų rezervą juodai dienai. Jonas nusprendžia pinigus, seniau taupytus pinigų rezervui, dabar skirti automobiliui. Iš naujo išanalizavęs savo finansines galimybes Jonas nusprendė, kad atostogoms reikiamus pinigus sukauptų ne per 3, bet per 4 metus. Nuosavą verslą pradės 8 metais vėliau nei planavo, tačiau remontui sutaupys metais greičiau. Jonas galutinai nusprendė atsisakyti minties apie lėktuvo įsigijimą. Prie šios minties Jonas grįš tik stipriai padidėjus pajamoms. Atsižvelgiant į realias finansines galimybes, pakoreguotas Jono finansinis planas atrodo taip:

Finansinis planas

Metai	Pinigų fondas			Keliavė			Automobilis			Verslas			Būstas			Būsto remontas			Lėktuvas			Reikia sutaupyti mėn	Trūksta									
	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė	Santaupos/mėn.	Realii grąža	Vertė											
Investicinis kapitalas												2100																				
2010	83	3	1,010			0	43	5	617				168	10	4,431					10	0	300	100									
2011				24	5	302	108	5	2,009				168	10	7,006					10	0	300	100									
2012				24	5	620	108	5	3,470				168	10	3,851					10	0	300	100									
2013				24	5	953	108	5	5,005				168	10	12,993					10	0	300	100									
2014				80	5	2,009				52	8	674	168	10	16,465					10	0	300	100									
2015										132	8	2,439	168	10	20,300					10	0	300	100									
2016										132	8	4,344	168	10	24,536					10	0	300	100									
2017										132	8	6,403	168	10	29,217					10	0	300	100									
2018										132	8	8,626	168	10	34,367					10	0	300	100									
2019										132	8	11,026	168	10	40,099					10	0	300	100									
2020										300	8	15,796								10	0	300	100									
2021										300	8	20,948								10	0	300	100									
2022										300	8	26,512								10	0	300	100									
2023										300	8	32,521								10	0	300	100									
2024										80	8	36,159				220	8	2,851		10	0	300	100									
2025										80	8	40,089				220	8	5,930		10	0	300	100									
2026																300	8	10,293		10	0	300	100									
2027																300	8	15,004		10	0	300	100									
2028																300	8	20,093		10	0	300	100									
2029																			300	10	3,960	300	100									
2030																			300	10	8,316	300	100									
2031																			300	10	13,108	300	100									
2032																			300	10	18,378	300	100									
2033																			300	10	24,176	300	100									
2034																			300	10	30,554	300	100									
2035																			300	10	37,569	300	100									
2036																			300	10	45,286	300	100									
2037																			300	10	53,775	300	100									
2038																			300	10	63,112	300	100									
2039																			300	10	73,383	300	100									
2040																			300	10	84,682	300	100									

Kaip matote iš Jono pavyzdžio, realus investicijų pelningumo planavimas leidžia suvokti kurie investiciniai tikslai yra realūs. Tik jūs pats galite nuspręsti, kiek jums reikia sutaupyti ir kokiam tikslui tas santaupas skirti. Kuo anksčiau pradėsite kaupti pinigus finansinių tikslų

įgyvendinimui, tuo juos galėsite investuoti rizikingiau, tad investicija duos ir didesnę investicinę grąžą. Kita vertus, jūs pats sprendžiate, kuriems tikslams skirti savo santaupas ir kaip atkakliai taupsite.

Studijuodami investicinius instrumentus, laiko, rizikos ir investicinės grąžos tarpusavio priklausomybę, makroekonominius rodiklius suprasite daug daugiau apie finansinių investicijų vertės augimą ir galėsite sudaryti tikslesnį finansinį planą. Pradedantiesiems net šis paprastas finansinis planas bus rimtas postūmis į priekį bei suteiks realų suvokimą apie finansinių tikslų įgyvendinimą bei taupymo poreikius.

Asmeninis biudžetas

Sudarydamas realų investicinį finansinį planą, Jonas nusprendė kiekvieną mėnesį sutaupyti dar 100 € daugiau. Tad Jonui reikia sudaryti asmeninį biudžetą ir jo laikytis. Asmeninis biudžetas ir pinigų srautai yra labai panašūs. Vienintelis skirtumas tarp pinigų srautų ir asmeninio biudžeto tas, kad pinigų srautai parodo esamas pajamas ir išlaidas, o asmeninis biudžetas – siektinas. Kadangi asmeninio biudžeto forma yra lygiai tokia pati kaip ir pinigų srautų, todėl jos atskirai nepateiksime. Sudarydami asmeninį biudžetą jūs nusistatote, kuriose kategorijose planuojate mažinti išlaidas, o galbūt netgi išsivardinsite papildomus pajamų šaltinius kaip antras darbas ar kita papildoma veikla.

Kaip jau minėjome, Jonas nusprendė padidinti savo mėnesines santaupas 100 €. Jo nuomone, jis galėtų sumažinti išlaidas pramogoms. Tad Jonas nusprendė sudaryti asmeninį biudžetą, kuriame išlaidos pramogoms būtų 100 €. mažesnės nei dabar ir tai leis jam laikytis

savo finansinio plano.

Pažymėtina, kad neužtenka sudaryti asmeninį biudžetą, būtina jį ir įgyvendinti. Asmeninis biudžetas – tai tik priemonė pajamų planavimui ir išlaidų kontrolei. Tai nėra taip sudėtinga kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Jums nereikia eiti į parduotuvę su užrašų knygele. Tiesiog neišmeskite sąskaitų ir žinosite visas savo išlaidas. Galiausiai pasinaudodami elektroninės bankininkystės sistema pamatysite didžiąją dalį savo išlaidų. Svarbu yra įprasti tai daryti nuolatos. Jeigu nerinksite sąskaitų, o tiesiog bandysite viską prisiminti mėnesio pabaigoje, liksite ten, kur pradėjote. Jūs negalėsite atsiminti, kur išleidote kiekvieną savo eurą netgi elektroninės bankininkystės pagalba. Todėl sąskaitų „kolekcionavimui“ skirkite deramą dėmesį. Kiekvieną dieną arba kartą per savaitę suveskite duomenis iš sąskaitų į kompiuterį ir matysite, kuriose kategorijose jums reikia pasispausti, siekiant „įtilpti“ į mėnesio išlaidų planą.

Mėnesio pabaigoje turėsite rezultatus ir žinosite, kurioje vietoje reikia mažinti išlaidas. Pirmą mėnesį vertinti galima šiek tiek atsargiau, jeigu nežinote, kam kiek išleidžiate. Pagal naujus duomenis tiesiog patikrinkite savo asmeninį biudžetą. Dažnai prireikia du tris kartus koreguoti biudžeto planą, kol jis tampa realus. Todėl neišsigąskite, jeigu iš karto Jums nepavyks laikytis nustatyto taupymo režimo.

Jeigu jūsų išlaidos viršija pajamas, tai lėšų perskirstymas nepadės. Jums reikia arba mažinti išlaidas, arba gauti papildomų pajamų. Jūsų tikslas yra siekti, kad Jūsų išlaidos sudarytų 90 proc. pajamų. Tokiu atveju 10 proc. sutaupytų lėšų galėtumėte skirti ilgalaikių tikslų įgyvendinimui.

Matydami savo mėnesio išlaidas ir realias galimybes taupyti ilgalaikiams tikslams, galėsite įvertinti ar jūsų finansiniai tikslai yra realūs. Galbūt jūs užsibrėžėte per didelius tikslus, kuriuos įgyvendinti yra tiesiog nerealu. Tokiu atveju peržiūrėkite savo tikslus. Finansinius tikslus siekti turi būti sunku, bet tai neturi būti neįmanoma.

Dažniausia per daug pinigų yra išleidžiama namams, kurie yra per dideli ir neatitinka jūsų galimybių, mašinos, kuri yra pernelyg brangi ir kitiems brangiems ne pirmo būtinumo daiktams. Pinigų srautus planuojantys žmonės tokių dalykų paprasčiausiai sau neleidžia.

Pabaigai

Asmeninių finansų valdymas ir finansinių tikslų įgyvendinimas prasideda nuo taupymo. Kuo daugiau jūs sutaupysite, tuo greičiau pasieksite savo finansinius tikslus. Asmeninių finansų valdymas – tai jūsų tikslų įgyvendinimo planas, parodantis, kur dabar esate ir kaip nukeliauti ten, kur norite būti. Nustatę savo finansinę padėtį, išanalizavę pinigų srautus galėsite sudaryti asmeninį biudžetą. Asmeninis biudžetas užtikrins nuoseklų, organizuotą taupymą, o racionalus santaupų investavimas užtikrins finansinių tikslų įgyvendinimą laiku.

Nuorodos

- Harrison Debbie., *Personal financial Planning: Theory and practise.*, Ashford Colour Press Ltd, Gasport, Didžioji Britanija, 2005.
- Coghill Martin, Carrie., Pattack Evan M. „*The Newlyweds’ Guide to Investing & Personal Finance.*”, The Career Press, JAV, 2002.
- Nissenbaum, Martin.; Raasch, Barbara J.; Ratner, Charles L., *Ernst & Young’s Financial Planning Essentials.*, John Wiley & Sons, Inc., JAV, 2004.
- Goodman, Jordan Elliot., *Everyone’s Money Book.*, Kaplan Publishing, JAV, 2001.

Asmeninių finansų valdymas
36 balsai/ Vid.3.3